

WEEK 1 SOSLIT

IBA'T IBANG KAHULUGAN NG PANITIKAN AYON SA MGA ISKOLAR

Kahulugan

Ang panitikan ay repleksyon ng buhay na nagsasabi o nagpapahayag ng mga kaisipan, mga damdamin, mga karanasan, hangarin at diwa ng tao. Ang salitang panitikan ay nanggaling sa salitang "pang-titik-an" na kung saan ang unlaping "pang" ay ginamit at hulaping "an". At sa salitang "titik" naman ay nangunguhul ugang literatura (literature), at ang literatura ay galing sa Latin na "littera" na nangunguhulugang titik. Ang panitikan ay nagsasalaysay din sa pamahalaan, lipunan at mga pananampatalaya at mga karanasang may kaugnay ng iba't ibang uri ng damdamin tulad ng pag-ibig, kaligayahan, kalungkutan, pag-asa, pagkapo ot, paghihiganti, pagkasuklam, sindak at pangamba. Ang module na ito ay nagtatalakay kung gaano kahalaga ang wikang Filipino sa bansa, at kung anong wika ang umiiral sa iba't ibang bansa. (Brainly.ph, n.d.)

Ayon kina; Honorio Azarias – ang panitikan ay nagpapahayag ng damdamin hinggil sa mga bagay-bagay sa daigdig sa pamumuhay sa lipunan at pamahalaan at sa kaugnayan ng kaluluwa sa bathalang lumikha.

Webster - ang panitikan ay ang anumang bagay na naisasatik basta may kaugnayan sa pag-iisip at damdamin ng tao maging ito'y totoo, kathang isip o bungang tulog lamang ay maaring tawaging panitikan.

Maria Ramos - ang panitikan ay kasaysayan ng kaluluwa ng mga mamamayan. Nasasalamain ang mga layunin, damdamin, panaginip, pag-asa, hinaing at guni-guni ng mga mamamayan na nasusulat o binabanggit sa maganda, makulay, makahulugan, matalinghaga at masining na mga pahayag.

Atienza, Ramos, Zalazar at Nozal - ang tunay na panitikan ay walang kamatayan nagpapahayag ng damdamin ng tao blang ganti niya sa kanyang pang araw-araw na pagsusumikap upang mabuhay at lumigaya sa kanyang kapaligiran.

4.2 DALAWANG URI NG PANITIKAN

Tuluyan o Prosa – tumutukoy ito sa maluwang na pagsasama-sama ng mga salita sa loob ng pangungusap. Nasusulat ito sa karaniwang takbo ngpangungusap.

Tula o Panulaan – Ito ay ang pagbubuo-buo ng pangungusap o parirala sa pamamagitan ng salitang binibilang na pantig sa taludtod na pinagtugma-tugma.

4.3 MGA AKDANG TULUYAN AT PATULA

Mga Akdang Tuluyan

Alamat – isang uri ng akda kung saan nagkukuwento ito tungkol sa mga pinagmulan ng mga bagay-bagay sa daigdig. Minsan sa mga pinagmulan ng mga hayop o mga halaman.

Anekdotang – akdang isinalasaysay ang mga kakaiba o kakatuwang nangyari sa buhay ng isang sikat, o kilalang mga tao.

Nobela – o tinatawag ding kathambuhay, ito ay isang mahabang kuwentong piksyon na binubuo ng iba’t ibang kabanata.

Pabula – akda kung saan ang mga tauhan ay mga hayop.

Parabula – o tinatawag ding talinhaga, ito ay mga maikling kuwentong may aral na kalimitang hinahango mula sa Bibliya.

Maikling Kuwento – ito ay hinggil sa isang mahalagang pangyayaring kinasasangkutan ng isa o ilang tauhan at may iisang kakintalan o impresyon lamang. Isa itong masining na anyo ng panitikan.

Dula – uri na hinahati sa pamamagitan ng yugto at kadalasang isinalaysay sa mga teatro.

Sanaysay – maikling komposisyon na kailimitang naglalaman ng personal na kuru-kuro ng may-akda.

Talambuhay – isinalaysay ito ng kasaysayan ng buhay ng isang tao na base sa mga tunay na impormasyon.

Talumpati – isinalaysay nito ang mga kaisipan o opinyon ng isang tao upang humikayat, tumugon, mangatwiran, magbigay ng kaalaman o impormasyon at maglahad ng isang paniniwala.

Balita – nagpapahayag sa mga kasalukuyang kaganapan sa labas at/o loob ng isang bansa. Kwentong Bayan – uri na sumalaysay ng mga likhang-isip na mga tauhan na kumakatawan sa mga uri ng mamamayan.

MGA AKDANG PATULA

Tulang Pasalaysay – tumutukoy sa mga pinapaksang mahahalagang mga tagpo o pangyayari sa buhay, ang kagitingan at kabayanihan ng tauhan.

Awit/Korido at Kantahin – musikang magandang pinakikinggan.

Epiko – isinalaysay ang kabayanihan at pakikipagtunggali ng isang tao o mga tao laban sa mga kaaway na kadalasang hindi mapaniwalaan dahil sa mga tagpuang makababalaghan at di-kapani-paniwala.

Balad – uri o tema ng isang tugtugin.

Sawikain – tumutukoy ito sa;

Idioma – isang uri ng sawikain pagpapahayag na ang kahulugan ay hindi komposisyunal.

Moto – parirala na nagpapahiwatig ng sentimiento ng isang grupong mga tao.

Salawikain – mga kasabihan o kawikaan.

Bugtong – pangungusap o tanong na may iba o nakatagong kahulugan.

Tanaga – tumutukoy ito sa mga maikling katutubong Pilipinong tula na naglalaman ng pang-aral at payak na pilosopiyang ginagamit ng matatanda sa pagpapaganda sa mga kabataan.s (Brainly.ph, n.d.)